

De Wildenborcher

Juni 2013

"Beste Buurtgenoten"

In alle herinneringen aan de Prinses Julianaschool lezen we wel iets over het Oranjefeest. Of dat 100 jaar geleden al gevierd werd weten we niet, maar wel in 1929. Jan Wesselink las het in één van de jaarverslagen waarvan hij een mooi leesbaar stuk heeft gemaakt. Jan is oud-leerling, woonde in het toenmalige tuinmanshuis van Kamphuizen en ging lopend naar school, net zoals de 'drie jongens van toen' die met Lucie spraken. Wat een goede herinneringen hebben de leerlingen aan deze school. Ook Gerrie Bijenhof schrijft met vreugde over haar schooltijd. Zij woonde tegenover de school, hield altijd contact met de meisjes uit haar klas. 'Mijn wortels zijn ontstaan in de Wildenborch', schrijft ze.

'De Kraanvogel' is de naam van de school waar nu veel kinderen uit de buurt naar toe gaan. Ze fietsen via de weg die vroeger Kranengoorsdijk heette. Deze naam werd opgemerkt toen begin maart de kraanvogels over vlogen. Nog veel meer vogels waren actief, dat was rondom 'Het Gat' aan diezelfde weg die nu Mosselseweg heet.

In 'Postvak In' schrijft Bas dat hij boer wil worden, dan kan hij tractor rijden. Erik is boer met een melkrobot. Daphne werd kampioen van Gelderland bij de paardendressuur. En Björn is motorcross liefhebber, hij heeft al 35 bekens gewonnen. Marianne ging bij hen allen langs om te luisteren en te schrijven. Ze was op 5 april ook bij de huwelijksplechtigheid van Han en Ria aan Stuwdijk. Jennine schreef een nieuw voorleesverhaal: 'Een geheimnis in de grote vijver'. In Landrot's vervolgverhaal begint de scheepsjongen uit de Achterhoek zijn eerste grote zeereis. Er is nog heel wat te regelen voordat ze kunnen afvaren.

In de Polsteeg is het komen en gaan: Kees en Lidy van Oers wonen er een half jaar en stellen zich voor. Welkom! Hun burens, Wim en Angela van der Mijn, zijn vertrokken. We wensen hen goede jaren op hun nieuwe woonplek!

Recept: 'Zwitserse Raclette', Claudine vertelt over de herkomst en het bereiden. Jenny stuurde 'kinderpraat', Erik een tekening en Liesbeth twee WVC verhalen.

Jennine schrijft over 'de geheimzinnige dames bij de voordeur van de Wildenborch', de twee sfinxen. Bekijk ze maar eens als u /jij op 15 juni op het Oranjefeest komt.

Hartelijk dank voor ieders bijdrage aan dit juninummer.

Veel leesplezier!
namens de redactie, Joke Wiltink.

Redactiegegevens:

Onze telefoonnummers en E-mailadressen:

Joke Wiltink	(0575) 55 67 48	- wiltwess@hetnet.nl
Reinier Klein Brinke	(0575) 55 65 12	- reinierkleinbrinke@planet.nl
Lucie Bartel	(0575) 55 65 33	- info@luciebartel.nl
Marianne Been	(0573) 25 20 01	- marianne.been@kpnmail.nl

Inzenden Copy vóór 20 juli 2013

Naar wiltwess@hetnet.nl

Schoolhuisweg 2

Bijdrage Wildenborcher:

Uw vrijwillige bijdrage voor de Wildenborcher kunt u overmaken per bank:
bankrekening 3664.12.353 ten name van Kapel Wildenborch.

Als u de Wildenborcher wilt ontvangen of als er bezorgproblemen zijn, meld dit dan bij één van de redactieleden.

Wij geven het door aan Erik Ebbink, hij coördineert de bezorging.

De kapel op Facebook en Twitter!

De kapel gaat met de tijd mee: Sinds kort zijn we ook op Twitter en Facebook te vinden! Zo hopen we jullie sneller op de hoogte te kunnen houden van activiteiten in de kapel en ruchtbaarheid geven aan activiteiten die ook voor anderen bedoeld zijn (Zoals de fietstocht, de Staringavonden en de winterwandeling). Inkomsten uit deze activiteiten kunnen we goed gebruiken voor onderhoud en behoud van de kapel, dus hoe meer zielen - hoe meer vreugde!

Volg ons op Twitter:

<https://twitter.com/kplwildenborch>

Like ons op Facebook:

<https://www.facebook.com/dewildenborchsekapel>

En vooral: Zeg het voort!

De Wildenborch heeft een koningsboom.

Ter gelegenheid van de troonswisseling op 30 april 2013 is er bij de kapel een koningsboom geplant. Nadat Reinier Klein Brinke, voorzitter van de kapelcommissie, het bordje met de naam 'Koning Willem-Alexander boom' op de betonnen omranding heeft geschroefd, wordt er geproost op een heel lang en goed leven voor de Koning en de koningsboom.

Een geheimnis in de grote vijver

door Jennine Staring

Het is altijd een feest om op de Wildenborch te logeren. Het grote huis, waar opa en oma wonen. Deze vakantie zijn Hugo en Lucas aan de beurt. Ze mogen samen in de torenkamer slapen. 's Avonds in bed liggen ze nog een hele tijd zachtjes te praten. Ze maken plannen voor morgen. En ze vertellen elkaar verhalen. Spannende verhalen. Over Witte Wieven, die op het water dansen. Over spoken op de zolder. Over gifkickers en boze bijen. En over....

'Die Waterbullebak waar oma het vanmiddag over had,' fluistert Hugo. 'Zou die ècht bestaan? Zou er in de grote vijver echt zo'n Bullebak wonen?'

Lucas rilt een beetje. 'Nee hoor,' zegt hij dapper. 'Het was maar een verhaal, zei oma. Een verhaal van vroeger. Van héél lang geleden. Nu is hij er niet meer,'

Hugo gaat rechtop in bed zitten. 'De arm van de Waterbullebak was een héééle lange haak,' giechelt hij. 'Daarmee kon hij zóó...(en hij grijpt Lucas bij zijn arm)...kinderen van de kant af trekken. Onder water. Eng hè? Daarom mocht je vroeger ook niet dicht bij het water komen. Nu wel. Nu mag het wel. Want wij kunnen zwemmen. Dus mag het.'

'Ik kan heel goed zwemmen,' lacht Lucas. 'Zullen we dat morgen gaan doen? In de grote vijver.'

Met een plof laat Hugo zich achterover in bed vallen. 'Goed idee,' zegt hij. 'Dan gaan we met het bootje varen en dan gaan we bij het speelhuisje zwemmen.'

Pieiep...daar gaat de deur open. De jongens schrikken en schieten onder hun dekbed. Maar het is opa. 'Nu slapen mannen,' bromt hij. 'Het is al véél te laat!'

De volgende ochtend doen Lucas en Hugo alvast hun zwembroek aan. Onder hun gewone broek. En na het ontbijt hollen ze naar de stenen brug, waar Liesje, het Gieterse vissersbootje, aan het steigertje ligt. Ze gaan hop, hop de boot in, zetten de riemen op de dollen en roeien weg. Over de grote vijver. Voorbij de rozenbogen. Langs de treurwilg, de bocht om en het lange stuk op. Ze roeien om de beurt. Eerst Lucas. Dan Hugo. Zo gaat het lekker snel. Kijk, daar is het speelhuisje al. Aan de rand van de vijver, tussen de bomen. Nog een klein stukje...en dan springen de jongens uit de boot. Het touw binden ze aan een boom. Zo kan de boot niet stiekem weg varen. De deur van het speelhuisje staat op een kier. Hebben ze dat gisteren niet goed dicht gedaan? Toen ze hier waren met opa en oma? Of....zou er iemand naar binnen zijn geglipt?

Voorzichtig duwen ze samen de deur verder open en gluren om de hoek. Niemand te zien. Gelukkig maar! Snel trekken Hugo en Lucas hun kleren uit en hollen naar de rand van de vijver. Springen ze er met een grote boog in? Nee... Eerst voelen ze met hun grote teen of het water koud is.

'Brrr...' bibbert Hugo. 'Best wel koud.'

'Ja, koud...' bibbert Lucas." Maar we gaan er wèl in!' roept hij uit. 'Ik eerst....' en hij wil in het water springen. Op dat moment beweegt er iets in het water. Iets groots. Het spettert en spat. En er verschijnen overal golfjes. Aan de kant, waar het nog heel ondiep is, zien ze ineens een glad soort vissenlijf. Met een grote kop en een platte bek....

'De Waterbullebak!' gilt Lucas en hij springt achteruit.

'De Waterbullebak!' schreeuwt Hugo en hij doet drie stappen naar achteren.

'De Waterbullebak!' gillen ze nu allebei. Even kijken ze elkaar aan en dan....zetten ze het op een lopen. Weg van het water. Weg van het speelhuisje. Weg! Weg! Tussen de bomen door, het pad op, het kleine bos uit. Langs de rozenbogen, over de stenen brug, langs de steiger....snel, snel naar huis.

Opa ziet de jongens aan komen en loopt ze tegemoet. Hijgend staan ze voor hem. 'Opa! De Waterbullebak is bij het huisje! Hij wilde ons pakken!'

Opa schiet in de lach. 'De water...wàt? Waar hebben jullie het over?'

'De Waterbullebak!!!!' De jongens schreeuwen het uit. 'We hebben hem zelf gezien. Echt waar, opa. Hij had een grote bek en een staart en....'

'Heeft oma jullie weer eens iets spannends verteld?' lacht opa. 'Die verzint ook altijd wat. Ik heb nog nooit van zo'n bulledinges gehoord hoor. En hier in de vijver zitten alleen maar kikkers, salamanders en snoeken. Dat is alles.'

Dan bekijkt hij de jongens eens goed. 'Waar zijn jullie kleren? Heeft die bullebakkedinges die afgepakt? En waar is het bootje. Is die waterbul daar nu mee aan het varen? Op zoek naar lekker smakende jongetjes? Jongetjes in een zwembroek bijvoorbeeld?'

Nu moet Hugo ineens keihard lachen. En Lucas ook.

'Kom,' zegt opa. 'We gaan maar eens even bij het huisje kijken. Dan kan ik dat gevaarlijke watermonster met eigen ogen zien. En dan kunnen jullie nog even lekker zwemmen.'

Maar dát doen Hugo en Lucas toch maar liever niet. Samen met opa varen ze met Liesje terug naar de steiger. Ze kijken nog wel in het water. Maar ze zien niets. Ze zien geen kikker. Ze zien geen salamander. En ze zien ook de grote snoek niet, die langzaam achter de boot aan zwemt.....

De vroegere Wildenborchse school.

Uit de jaarverslagen 1924-1929

Als je de jaarverslagen van het bestuur van de voormalige Prinses Juliana school uit de jaren twintig van de vorige eeuw leest, beland je in een tijd die we ons nog maar moeilijk kunnen voorstellen. De tijd was anders. De school (in 1913 opgericht) betekende veel voor de Wildenborchse gemeenschap. Toen nog een buurtschap met één harde weg en met verder alleen maar zandwegen, dus vaak veel modder. Langs die wegen kwamen de leerlingen dan over vaak grote afstanden lopend naar school. De school met haar hoge vensterbanken, met 's winters een grote kachel achter in het lokaal en met een grote pomp buiten. Het is even wennen aan handgeschreven verslagen, maar de taal is helder, vaak bloemrijk, voor onze tijd soms nogal verheven, maar niettemin duidelijk. Opvallend is hoe bijna in elk verslag het christelijk geloof als waarde in de opvoeding wordt benadrukt.

Ik heb geprobeerd wat - hopelijk interessante - punten uit de verslagen naar voren te halen. Wat cursief wordt weergegeven is letterlijk overgenomen. Ik hoop dat het de lezer een beetje mag boeien!

Vooraf nog even dit:

- . In de bovengenoemde jaren telde de school gemiddeld zo'n 70 leerlingen.
- . Meester Dirkze was het hoofd van de school, juffrouw Meinen was de onderwijzeres.
- . Het schooljaar begon in die tijd op 1 april en eindigde op 31 maart van het volgende jaar. Het verslagjaar was gelijk aan het kalenderjaar.
- . Er is een enkele keer sprake van het Lokaal. Daarmee is de vroegere, houten zondagsschool bedoeld, die op de plek van de huidige kapel stond. Er zullen zeker nog mensen zijn die zich sommige van bovenstaande punten kunnen herinneren.
- . We mogen er van uit gaan dat een jaarverslag op de jaarlijkse vergadering werd voorgelezen. Kopieën om mee te nemen bestonden toen immers nog niet.

1924. Dit jaarverslag memoreert het overlijden van de heer Brants van de Wildenborch die meerdere jaren secretaris van de vereniging was geweest. Er wordt bij stilgestaan dat de familie Brants heel veel voor de school heeft betekend. Qua leerlingenaantal gaat het de school voor de wind; begon het jaar met 64 leerlingen, aan het eind zijn er maar liefst 71 leerlingen. Het bestuur liet zich op school ook zien. Als het even kon, kwam elke maand een bestuurslid zich van het verloop van het onderwijs op de hoogte stellen. En er was weer de jaarlijkse ouderavond. Schriften konden worden ingezien *en tevens was er voor afwisseling gezorgd wat de gezelligheid verhoogde.*

1925. Dit verslag begint met de woorden: *Het jaar 1925 ligt weder achter ons en zien wij terug dan merken wij duidelijk donkere wolken, die zich boven het gezin van onzen Voorzitter (ds. Reijnierse) samenvakken, van een ernstige ziekte die verhinderde vorige jaarvergadering te leiden. Reeds spoedig daarna ontvingen wij met weemoed het overlijdensbericht van uw trouwe echtgenote. Zo behoorde het tot onze eerste droeve plicht u te condoleren met het smartelijke verlies.*

Wat de school betreft: *deze mag zich verheugen in een gestagen vooruitgang.* (74 lln.) Eind maart (einde cursusjaar) was er voor de ouders weer *onze openbare les en we verheugden ons over de grote belangstelling die ouders toonden.* (Zou dit overdag of 's avonds zijn gebeurd? En voor welke leerjaren?)

Dit schooljaar kende nog al wat absentie van kinderen. Velen kregen bof en/of mazelen. Dan was voorzichtigheid geboden, het ging hier immers om besmettelijke ziektes.

1926. De school telt dit jaar 76 leerlingen. Volgens de secretaris *een getal, dat voor onze school zeer hoog mag genoemd worden.* Van het vorig jaar door ouders gevraagde herhalingsonderwijs is niets gekomen. Te weinig belangstelling! Uit dit verlag blijkt dat de zondagsschool ook onder de verantwoordelijkheid van het bestuur valt., *wij mogen slechts spreken van een (wordt hier "één " bedoeld?) zondagsschool, waar de vrienden Leussink en Braakhekke trouw hun werk deden, waarvoor ze hier onzen welgemeenden dank ontvangen.* Ook is er sprake van zgn. preekbeurten die in 't Lokaal worden gehouden; de opkomst wordt zeer goed genoemd.

1927. Er wordt in die jaren niet zo vaak vergaderd als in onze tijd. Twee bestuursvergaderingen was toen kennelijk al genoeg. Daarbij was de secretaris door ziekte ook nog lange tijd afwezig.

Mooi om te lezen dat er ook wel eens wat gebeurde, waar men niet zo gelukkig mee was. *De toestand van het lokaal werd nog eens onder de oogen gezien en 't bleek, dat men hier enig vermoeden mocht hebben, dat vernielzucht aan 't werk was geweest.* Maar 't valt allemaal nog wel mee, want even verder valt te lezen: *Gelukkig werd zulks later niet meer ontdekt, ofschoon we toch gaarne zouden zien, dat ieder een oog in 't zeil hield en toezag op 't lokaal. 't Is toch ons aller eigendom dus laten we 't ook als zodanig verzorgen en bewaren.* Er viel ook nog iets over het onderhoud te melden. De woning van juffr. Meinen werd *opgeschilderd, zoodat deze weer een frissche tint kreeg.* De penningmeester heeft dan wel moeten vaststellen dat enkele leden de kwitantie van het lidmaatschap van de schoolvereniging hebben geweigerd. Dus toen ook al wanbetalers!

Er wordt kennelijk goed onderwijs gegeven. Er heerst tevredenheid bij de bezoekende bestuursleden, maar ook bij de inspecteur. Die heeft zich dit jaar tot de lessen geschiedenis beperkt, maar daar wordt van gezegd: *Hier gaven de kinderen heel goede antwoorden.*

1928. Belangrijk onderwerp: het lidmaatschap van de vereniging. Dit jaar begint met 46 leden. Gezien het leerlingenaantal een nogal laag aantal. In de vergadering van 2 maart wordt besloten dat alle ouders van schoolgaande kinderen lid kunnen zijn/worden. Maar dit wel onder de voorwaarde dat zij de statuten dan moeten ondertekenen. *Door het Hoofd der school werd hiervan aan alle ouders per circulaire bericht gezonden, en nu zal straks wel gelegenheid worden gegeven om te tekenen. Waarvan wij hopen dat allen zullen gebruik maken.* (Niet alle ouders wilden of konden kennelijk aan dit verzoek voldoen. Een jaar later is er namelijk sprake van 49 leden!) In dit jaar doet de moderne techniek haar intrede in de school. Het wordt zo verwoord: *Rest mij thans nog te vermelden een belangrijke aanwinst die onze school heeft gekregen door aanschaffing van een radiotoestel wat door een vakkundige op dit gebied en medelid Joh. Eggink is aangebracht. En voor zoover we thans kunnen oordelen, worden de lessen door de leerlingen met aandacht gevolgd, en we geloven dan ook dat het een goede aanwinst is voor het onderwijs.* Het bestuur heeft zich ook kunnen overtuigen van de tucht die er op school heerscht en met welk een tact en liefde het hoofd en de onderwijzeres hun taak vervullen.

1929. Het aantal leerlingen is dit jaar gegroeid. Dit betekent dat er een derde lokaal mag worden gebouwd en dat er per 1 januari 1930 een onderwijzer mag worden benoemd. Het wordt J.E.Aartsen uit Vorden. Er is ook sprake van een schoolfeest dat gevierd werd in het bos van de eigenaar, de heer Baalbergen. (De toenmalige eigenaar van kasteel De Wildenborch) En er wordt een Oranjefeest georganiseerd. Twee aparte feesten, maar er is kennelijk wel goed overleg tussen de organiserende partijen geweest. Het heeft waarschijnlijk al langer gespeeld, maar men is er dit jaar in geslaagd grond aan te kopen naast de school, zodat de speelplaats *belangrijk* kon worden vergroot. Gelukkig kan het zogenaamde herhalingsonderwijs dit jaar wel van start gaan. Twee avonden per week was 's avonds de school open om oud-leerlingen wat bij te spijkeren.

Zo valt er veel te noemen uit die zogenaamde goede, oude tijd. Maar wij zouden waarschijnlijk niet graag ruilen met de wijze van leven in die jaren. Het was boeiend om te lezen hoe een kleine groep mannen (vrouwelijke bestuursleden kende men toen nog niet!) de school in stand wist te houden. Waarbij zij zeker ook oog hadden voor het persoonlijke. Langdurig zieke leerlingen worden bijv. bij name genoemd en het overlijden van een leerlinge heeft duidelijk heel veel indruk gemaakt in de school, maar ook in de kring daar omheen.

Tot zover mijn poging om aan de hand van oude jaarverslagen iets van de vroegere Wildenborchse school te doen herleven.

Jan Wesselink

Oranjefeest Wildenborch.

Op 30 april heeft heel Nederland de abdicatie van koningin Beatrix en de inhuldiging van onze nieuwe koning Willem-Alexander massaal gevierd.

Het zal wel even wennen zijn, maar er gaan hierdoor een aantal dingen veranderen. Voortaan zal Koninginnedag Koningsdag worden, en ook de datum zal niet meer zijn 30 april, maar 27 april of als deze dag op zondag valt 26 april.

Eén ding gaat niet veranderen, in de Wildenborch houden

we tijdens het derde weekend van juni ons Oranjefeest.

Dit jaar is dat op vrijdag 14 en zaterdag 15 juni.

We zijn als Oranjevereniging al weer druk bezig met de organisatie, en hopen dat het ook dit jaar weer een mooi en gezellig feest mag worden.

We beginnen op vrijdag 14 juni om 20.00 uur in de kapel met de inmiddels traditionele barbecue. Daarnaast zullen deze avond Erik en Arjan Knoef en Peter Besseling samen vormend de band "Oud en Nieuw" voor de muzikale omlijsting zorgen.

Op zaterdag 15 juni verzamelen we vanaf 13.00 uur bij de oprit van kasteel de Wildenborch waarna we om 13.30 uur onder leiding van muziekvereniging Harmonie Vorden naar het kasteel lopen waar de officiële opening zal plaats vinden. De stoelendans zal ook dit jaar niet ontbreken, vervolgens zullen zoals gebruikelijk de kinder- en volksspelen gehouden worden.

Wij rekenen er op dat u allemaal komt, maar om precies te weten hoeveel we moeten bestellen voor de barbecue, graag opgave voor de vrijdagavond.

Dit kunt u doen bij:

Jacques van Hooijdonk tel. (0575) 55 65 32

Mail: vanHooijdonk@tele2.nl

Harrie Dinkelman tel. (0575) 55 66 56

Mail: ghdinkelman@versatel.nl

De kosten voor de barbecue zijn ook dit jaar weer € 10.00 voor volwassenen en € 5.00 voor de kinderen. (t/m. 12 jaar)

Als we voor woensdag 12 juni de opgave voor de barbecue binnen hebben, zorgen wij er voor dat er voor iedereen voldoende is.

Graag tot ziens op 14 en 15 juni

De Oranjecommissie

Gesprek over de Prinses Julianaschool met drie oud-leerlingen

Eigenlijk hadden we in de school met elkaar zullen praten, maar door omstandigheden kon dat niet doorgaan. Wat de drie heren, met wie ik dit gesprek voerde, heel jammer vonden. Misschien kunnen we nog een andere keer afspreken om te gaan kijken, het jaar is nog lang. Henk Slagman (de oom van Hendrik Jan), Hendrik Jan Meulenbrugge en Bertus Wiltink wilden wel samen herinneringen ophalen aan hun tijd op de Prinses Julianaschool. En ik doe daar verslag van. We zaten in de werkkamer van Hendrik Jan, die vol staat en hangt met oude dingen waar ook al allerlei verhalen over te vertellen zijn, dus dat was een mooie omgeving.

Wanneer hebben ze op de Prinses Julianaschool gezeten?

Henk is de oudste en vertelt dat hij in 1937 naar de school is gegaan en er 8 jaar opgezeten heeft. Dat moest van de Duitsers, dat 8e jaar. Dus tot het eind van de oorlog. Bertus is er in 1943 op gekomen; ze hebben samen op school gezeten, maar kunnen zich dat niet herinneren. Wel komen er allerlei namen voorbij, die ze allebei kennen uit die tijd. En ze hebben nog een gezamenlijke herinnering aan de begrafenis van Theo Kaemingk, die bij hun op school zat. Hij, 14 jaar oud, was verongelukt op een motor, op 14 augustus, wist Henk nog. Hij zat achterop bij iemand die de dag erna ook gestorven is. Ze zijn helemaal naar Barchem gelopen voor de begrafenis en dat heeft behoorlijk indruk gemaakt. Hendrik Jan kwam in 1950 op de school; toen waren Bertus en Henk er al af. De Prinses Julianaschool was de enige christelijke school in de buurt, dus de kinderen, jongens en meisjes, kwamen van heinde en verre lopend naar de school. De zandpaden waren toen slecht doordat de melkwagen iedere dag de melkbussen op kwam halen en die had van die wielen met ijzerbeslag er omheen, waardoor die wegen kapot gereden werden.

Schoolkinderen hadden meestal nog geen fiets, die kreeg je pas na je lagere schooltijd. Je liep op je klompen en die moest je in de gang laten staan, want die waren dan te vies. De meesten hadden klompen, een paar 'middenstandskinderen' hadden schoenen. Meestal hadden ze dan oude versleten klompen op school staan, die ze in de klas droegen. Dat maakte natuurlijk nogal veel herrie, dus later moesten de klompen uit en liepen ze op klompschoentjes. Het plan om voor alle leerlingen sloffen te kopen is ooit gestrand op de

kosten, te duur. Er was rivaliteit tussen de Barchemse en Vordense jongens; ze zaten elkaar achterna tot voorbij Lindenschot.

Hoe vroeg moest je dan op school zijn?

Dat verschilde, de Duitsers hadden de tijd een uur opgeschoven; voor de oorlog was hier Engelse tijd, die ook weer verschilde van onze tijd nu. In de zomer moesten ze vroeger op school zijn. Ze begonnen om 9.00 uur en in de zomer om half 9. De meester stond bij de deur; hij klapte in zijn handen en dan moest iedereen naar binnen. Later was er een bel boven op de school, die was na een

verbouwing ineens weg. Damiaan Staring heeft toen een nieuwe bel geschonken, die in Asten is gegoten. Deze bel zat naast de deur.

De oorlogstijd

In de oorlog waren er twee lokalen in gebruik, in de ene klas 1, 2, 3 en 4. In de andere klas de rest. Er was wel een 3e lokaal, die werd gebruikt voor handwerken en gymnastiek. Dat 3e lokaal was er voor de oorlog al aangebouwd, er zaten toen 70 à 80 kinderen op school, dus dat betekende in de oorlog bijna 40 per klas! In het begin waren er nog kolen maar op een gegeven moment moest iedereen een blok hout mee naar school nemen voor de kachels. De naam (Prinses Julianaschool) mocht natuurlijk niet van de Duitsers; voor de plaquette met de naam er op zijn eerst planken getimmerd en later is de hele naam eraf gebikt, behalve het jaartal. Nu staat de hele naam er weer op, maar je ziet wel een verschil in achtergrond. Verder hebben ze niet zoveel van de oorlog gemerkt. De vrouw van meester Dirkze was Joods, ze hadden twee zoontjes. Gelukkig hebben ze de oorlog overleefd en Bertus kan zich herinneren dat de meester bij de bevrijding wel een half uur met een vlag heeft staan zwaaien en dat was opvallend voor hem. Volgens Henk noemden ze hem Napoleon. Niemand kon eigenlijk vertellen waarom, misschien omdat hij een vlinderstrikje, een pochet droeg en altijd een hoed op had. Voor de oorlog, sinds 1928, was er al een radio op school, maar daar mocht in die tijd helemaal niet naar geluisterd worden. Pas in Hendrik Jan zijn tijd werd er naar de 'schoolradio' geluisterd. Bij de bevrijding kregen ze een sinaasappel, vertelt Bertus. Hij had nog nooit een sinaasappel gezien en vond het prachtig.

De meesters en juffrouwen.

'Het hoofd der school' in de eerste tijd was dat meester H.L. Dirkze. Hij gaf ook les tot 1944. Bertus herinnert zich dat hij wel eens zat te knikkebollen voor de klas. Zijn opvolger was meester Harmsen, die had een zieke vrouw, dus ze mochten niet schreeuwen op de speelplaats. Daardoor bleef hij ook wel eens thuis om voor zijn vrouw te zorgen en dan zaten de kinderen zonder meester. Ook was er nog meester Onstenk in de oorlog en later meester Hoogstadt, dat vonden ze een fijne meester. Henk herinnert zich juffrouw Aartsen, van Noot en Meinen. Die laatste kent Bertus ook, ze is er heel lang geweest en woonde aan de Wildenborchseweg in de onderwijzerswoning. Henk heeft nog jaren verjaardagskaarten van juffrouw Aartsen gekregen. Hendrik Jan kan zich nog juffrouw Koning herinneren en juffrouw Moltmaker, dat was de fijnste juffrouw. De meesters woonden dus in het meestershuis bij de school en de juffrouwen waren in de kost bij Boesveld en Bennink. Een ander verschil was dat de meesters getrouwd waren en vrouw en kinderen hadden; de juffrouwen waren allemaal ongetrouwd en woonden alleen. Ook worden nog genoemd, meester Ludden, Mulder en juffrouw Vervoort. Het was niet altijd koek en ei tussen de meesters en de juffrouwen, dat konden ze wel merken.

Wat leerden ze allemaal?

De dag werd begonnen met Bijbelse geschiedenis. Hendrik Jan zegt dat hij daar heel veel van geleerd heeft. Ze eindigden de dag vaak met een lied, een Psalm of Gezang; iedere week leerden ze een nieuwe versje. De Bijbel werd intensief gebruikt. De kinderen kwamen uit Protestant Christelijke gezinnen, de Rooms Katholieke school was in Kranenburg. De eerste katholieke kinderen kwamen pas in de 60er jaren hier op school. Verder kregen ze taal, rekenen, hoofdrekenen ("heb ik nu nog plezier van") schrijven, geschiedenis, biologie, natuurkunde. Ze moesten planten determineren (ook tekenen o.a. tulpen) en ze haalden van alles uit de natuur om er op school naar te kijken. Dat vond Hendrik Jan het allerleukste.

Veel later was er een meester, die een schooltuintje heeft aangelegd; hij had er interesse in en dus leerden de leerlingen ook weer over zaaien en oogsten. Ze hadden ook gymnastiek, maar dan ging hij (Hendrik Jan) boeken lezen over de natuur die in een kast stonden bij allerlei opgezette vogels. Ook kregen ze aardrijkskunde, ze begonnen bij de Wildenborch, dan verder Lochem, de Achterhoek, Gelderland, Nederland, Europa en de wereld. Wel een hele leuke manier om je wereld groter te maken! Ze werkten met die mooie oude 'blinde' kaarten; daarmee werden ze overhoord over steden en landen. Jenny Nijsink heeft nu nog een heleboel van die oude schoolkaarten in haar huis hangen; niet alleen voor aardrijkskunde maar ook weidevogels, nachtdieren enz. Gymnastiek hadden ze ook buiten op de speelplaats, waar ze ook een zandbak hadden voor verspringen en netten voor balspelen. Als het slecht weer was gymden ze in de gang; die was breed genoeg. Henk vertelt dat ze ook wel naar het Bosket gingen en in de winter schaatsen bij het kasteel. Er werden dan wedstrijden gehouden. En ze kregen zwemles in het zwembad, dat is van 1935 en in de crisistijd gegraven door werklozen. In de zomer gingen ze de natuur in. Ook hadden ze handenarbeid, figuurzagen voor de jongens en handwerken voor de meisjes. Hendrik Jan laat een prachtige servettenhouder zien, die hij toen gemaakt heeft. Bertus vertelt dat hij heel veel geleerd heeft toen. Hij was een lezer, dus hij heeft de hele bibliotheek van de school gelezen. Ze kregen ook tekenen, technisch tekenen met perspectief. En dit alles kregen ze gewoon van één meester of juffrouw, die waren toen dus nog echte alleskunnners. Hendrik Jan vertelt nog dat hij taal maar moeilijk vond, verleden tijd en tegenwoordige tijd, d, t, enz. Op een gegeven moment vertelde de

juffrouw over Rembrandt, met 'dt' dus en toen zei Hendrik Jan, die is toch al 300 jaar dood? Waarom is het dan met 'dt'? Ze schreven natuurlijk met pen en inkt uit inktpotjes, waar dan af en toe een vlecht van een meisje 'per ongeluk' in hing. Iedere maand kreeg je nieuwe kroontjesspennen. Je moest zelf een inktlap meenemen. Henk heeft nog meegemaakt dat er met lei en griffel werd geschreven en Bertus ook nog even.

Welke 'streken' haalden ze nog meer uit?

Je kon carbid bij iemand in een inktpotje stoppen, dat ging koken. Of kikkers meenemen in de klas, of meikevers rond laten vliegen. Of vliegen uit de inktpot laten lopen, zodat je inktstrepen kreeg. Hendrik Jan komt met een heel oud pistooltje aan, waar knalkurken in moeten. De springstof van zo'n kurk peuterden ze eruit en legden ze onder de stoelpoot van de juffrouw, die zich natuurlijk wezenloos schrok van de knal. Propjes schieten met een zelfgemaakt apparaatje deden ze ook. En dan nog een hele ingewikkelde; je haalde het halfronde glaasje van het achterlicht van een fiets (moet dus later geweest zijn); dat gebruikten ze als brandglas voor bosjes hooi of voor het spul dat om het stuur zat, dat brandde ook goed. Als je gesnapt werd, kon je wel op straf rekenen; in de hoek, op de gang, maar ook met een liniaal op je vingers getikt worden, of aan je oren getrokken. Meester Dirkze kon met een lange lat iemand heel goed bereiken. Dat zou tegenwoordig helemaal niet meer mogen, zeggen ze allemaal, maar toen gebeurde dat gewoon nog.

Voetballen en schoolreisjes

Voetballen was dé sport op school. Meester Dirkze was tegen voetbal, "maar we deden het toch". Van meester Harmsen mochten ze wel voetballen, als ze maar niet schreeuwden, vanwege zijn zieke vrouw. Later kwam meester Bent in Hendrik Jan zijn tijd, dat was een verwoed voetballer. In de oorlog hadden ze geen ballen; ze maakten dan van natgemaakte kranten een bal en deden er touw omheen. Een echte bal was een geweldige luxe. Die bal ging nog al eens in de rogge en daar waren de boeren helemaal niet blij mee. Later is er een hoog hek met netten gemaakt. Ze moesten hun eigen voetbalveld maken en onderhouden. Dat was aan de verste kant van de speelplaats. Er stonden drie Lindebomen met banken er omheen; dat was het domein van de meisjes, daar kwamen de jongens niet. De meisjes konden ballen tegen de muur van de school. Verder werd er gehinkeld en geknikkerd door jongens en meisje maar niet samen. De knikkers waren van gebakken klei. Glazen knikkers had niemand. Hendrik Jan wilde een keer zijn knikkers schoonmaken en toen vielen ze allemaal uit elkaar in het water.

Schoolreisjes deden ze ook; in het begin met paard en wagen naar Bousema in Lochem. Die wagen versierden ze met bloeiende hei; wat moet dat een vrolijk gezicht zijn geweest! Later gingen ze met een bus naar de Bedriegertjes en naar een speeltuin bij Deventer. Hendrik Jan kan zich nog een schoolreisje naar Schiphol herinneren, waar de zus van Bertus ook bij was.

Feesten

Kerstmis werd eerst op school gevierd in het lokaal van de meester en later in de Kapel door de dominee. Henk herinnert zich een bezoek van Sinterklaas aan het begin van de oorlog, iedereen kreeg toen een pop van taaitaai.

De organisatie van de school.

Vroeger was de dominee altijd de voorzitter van het schoolbestuur. In het begin zal de heer Brants wel voorzitter geweest zijn, maar dat weten ze niet zeker. Hij heeft de school gesticht, dus dat ligt voor de hand. Bij de stichting van de school heeft hij een plataan geplant. Na Brants werden de bestuursfuncties niet meer door de bewoners van het kasteel vervuld. Het kasteel ging een paar keer in andere handen over en er waren in de periode tot 1931 geen Staringen meer die er woonden. Er kwamen ouders van schoolkinderen in het bestuur. De school was een vereniging en de leden bepaalden wat er gebeurde met het geld. Er werd heel veel zelf gedaan; afrasteringen gemaakt, een nieuw dak. In de Wildenborch was het water op de meeste plekken ijzerhoudend. In 1937 is bij de school een nieuwe pomp geslagen; toen was het water daar zo goed, dat vrouwen er water kwamen halen voor de was. Voor de oorlog is er dus een 3e lokaal bij gebouwd en veel later ook een bestuurskamer. De laatste voorzitter was Bertus Wiltink; de school is gesloten in 1989, een jaar nadat ze het 75 jarig bestaan hebben gevierd. Er zaten toen nog 16 kinderen op school, dus dat ging niet meer.

Het was een heel andere tijd, zeggen ze alle drie, met minder mogelijkheden, maar slechter? Nee, dat vinden ze niet.

Memories... uit 'die goede oude tijd!'

Hallo lieve Wildenborcher-lezers,

'k Vind het een hele eer om wat te vertellen over mijn ervaringen in de Wildenborch. Al met al komt er ook wat nostalgie bij hoor. En... misschien ook wel herkenning voor sommige mensen!

Door pa kwam de naam Bijenhof in de Wildenborch. In 1940 trouwden pa en ma. In de oorlog dus. M'n grote zus Heintje kwam ruim een jaar later in 1941 en ik (Gerrie) kwam 13 maanden na Heintje. Je begrijpt dat we erg 'close' waren. En nog hoor! 4 jaar later kwam onze Hanny ('46). De grote wens van pa was... een jongen!! Onze Gerrit, 3 jaar na Hanny is hij geboren. De kleutertijd was een fijne lange tijd bij moeder thuis. Tot bijna 7 jaar, want ik ben 19 oktober jarig. Dus écht wachten tot volgend jaar september. En zus Heintje had mij als een geweldige

leerling, die alles wilde leren, wat zij al kon. Daarom was mijn eerste leerjaar wel wat saai! Ons gezin was een hecht en warm gezin. Ook vooral met zo'n bezorgde oma erbij!

Lagere schooltijd: En toen kwam de lagere schooltijd. Ja hoor, de Wildenborch was een bijzondere gemeenschap. We kenden elkaar allemaal! En de klas?? Ik begon in september 1949 (bijna 7 jaar) We waren allemaal (8 meisjes) vriendinnen. Met de verjaardagen

*onze klas: In 1954, in de 5e klas! Ken je ons nog?
Van l.n.r. boven: Eefje Kettelarij, Gerritje Teunissen,
Gerrie te Bokkel en Jennie Kreunen
onder: Gerrie Bijenhof, Jannie Wilgenhof, Gerda Tragter
en Annie Pardijs*

kwamen we ook allemaal. 's Zondags gingen we naar de zondagsschool in de kapel. Leidster was Miep Norde uit Vorden. En elk jaar weer het mooie Koninginnefeest in augustus (van koningin Wilhelmina). Dat vierden we samen bij het kasteel 'De Wildenborch'. Eerst moesten we met versierde karretjes en fietsen vóór het kasteel komen. Dan kwamen meneer en mevrouw Staring naar buiten. En wij zongen: 'Wilhelmus van Nassauwe'. Daarna de spelletjes waarbij iedereen een prijs kreeg! In klas 6 werden we allemaal '

klaargestoomd' voor het vervolgonderwijs bij meester Hoogstadt: voor de MULO, Huishoudschool of Landbouwschool (voor de jongens). En je kreeg ook al Franse les. Heintje en ik hadden ook orgelles van meester Hoogstadt. Bij de eerst les had ik vreselijke kramp in mijn been. Maar later ging alles goed! Ik heb ook nog mijn poëziealbum, alle meisjes van de klas staan er in. En nog heel veel anderen!

reünie: Dezelfde klas, bijna dezelfde foto meer dan 50 jaar later op onze reünie (Eefje en Jenny K. waren verhinderd.)

Onze schoolvriendin Gerrie Reitsema-te Bokkel is op bijna 70 jarige leeftijd overleden. In haar ziek zijn hebben we elkaar af en toe geschreven. Dat was bijzonder fijn. Als ik in het poëziealbum kijk is haar lied wel heel bijzonder én... bemoedigend!

schoolleiding:

← *Hier zie je onze bovenmeester Harmsen met v.l.n.r. juffrouw Meinen, juffrouw Koning, Gerda Breuker (dienstmeisje), en mevrouw Harmsen*

Tienertijd, toneel, zangkoortje (Kapel!)

Dán komt de tienertijd! In m'n MULO-tijd (Lochem) zat ik ook op de toneelvereniging, samen met m'n zus Heintje. En ook nog op een zangkoortje. We zongen dan: 'De 30e mei is ons land belastingvrij... maar welk jaar, wat een verdriet; dat weten wij nog niet!!' -En dat weten we nu, na 50 jaar nog steeds niet!!-

Na de MULO (4 jaar) ging ik naar de kweekschool in Doetinchem. Heintje en ik hebben in die tijd ook geholpen met de zondagschool. Als ik er nu zo over nadenk, zie ik toch, hoe de jeugdjaren mij gevormd hebben. Ook dankzij de Christelijke school en opvoeding die we thuis kregen, heb ik m'n 'roots' als heel kostbaar ervaren. En natuurlijk ook de kweekschool in Doetinchem waar we opgeleid werden voor het onderwijs. Dat was voor mij héél héél kostbaar. 'k Heb er nog heel veel profijt van. Je ziet, hoe belangrijk je jeugdjaren zijn...

Voor de klas...

Dan ben je 20! De wereld gaat voor je open. En wat is dán mijn houvast?

M'n 'wortels' zijn echt ontstaan in de Wildenborch thuis, op school en in de Kapel. Houvast heb ik gekregen door te leven met mijn Hemelse Vader. Betere 'grond' kun je niet hebben en daardoor kon ik ook mijn 'vleugels' uitslaan.

Ik begon in Rouveen en na 2 jaar kwam ik in Rotterdam. Ook daar stond ik 2 jaar voor de klas. En tot slot in Nunspeet, waar ik Gerrit Fikse uit Oldebroek leerde kennen. We zijn 10 november 1972 getrouwd en wonen nu al 40 jaar in Doornspijk op de Veluwe.

En... voor het geval je in de buurt bent: Altijd welkom! Wel graag even een belletje!!!

G. Fikse-Bijenhof (Gerrie Bijenhof uit de Wildenborch)

Kerkdijk 19, 8085 BE DOORNSPIJK, tel. 0525-661513

P.S. Er zijn 2 dingen die we onze kinderen willen geven. Het ene is wortels en het andere is vleugels!! (Hodding Carter)

Bruidspaar Han en Ria.

Op vrijdag 5 april 2013 zijn Han Klein Ikkink en Ria Grubben, na al 10 jaar lief en leed met elkaar te hebben gedeeld, getrouwd. Voor die gelegenheid is op het weiland achter hun boerderij 'Het Peppelhuus' een grote tent neergezet om alle feestgangers een warm onthaal te geven.

Het Peppelhuus had zelf ook het nodige te vieren: het vierde zijn 100ste verjaardag: de opa van Han legde de eerste steen ervoor en Han is er geboren en getogen. 10 jaar geleden trok Ria bij hem in en nu heeft Het Peppelhuus dus ook een bruiloft meegemaakt. Wat zal er allemaal nog volgen in de eeuw, die komen gaat?

Er was in Het Peppelhuus al vaak over gesproken: zullen we gaan trouwen? Maar om één of andere reden werd de daad pas in april 2013 bij het 'ja' woord gevoegd. De echte datum had 1 april moeten zijn, maar dan had natuurlijk niemand in de echtverbintenis geloofd. 5 april werd dus de datum.

Het was een bijzondere plechtigheid, die stijlvol geleid werd door Jaqueline van Leijden, ambtenaar van de Gemeente Bronckhorst. Ria's schoondochter Petra las de trouwakte voor, alsof ze nooit anders gedaan had. Kleinzoon Nicolas las een heel mooi gedicht voor, voor zijn opa en oma. En kleindochter Amyi mocht de ringen aanreiken van af een heel mooi, met lintjes versierd kussentje.

Getuigen bij deze plechtigheid waren Ria's zoon Marcel, en Han zijn broer en schoonzus Jan en Helma, die voor deze gelegenheid overgekomen waren vanuit Canada. Ria's zoon Daniël, die ook had moeten getuigen, kon samen met zijn vrouw Diana helaas niet aanwezig zijn, omdat hij met zijn zijspancross een ongeluk had gehad in Zwitserland en met veel botbreuken daar in het ziekenhuis lag. Er was gelukkig die dag telefonisch contact met hem geweest, maar dat nam toch niet weg dat er daardoor een beetje een schaduw over deze dag lag. Jacqueline van Leijden speelde hier heel goed op in, door het kersverse paar een huwelijkscertificaat te overhandigen, dat later door Daniël ondertekend moet worden, als hij weer een beetje is opgeknapt. (Van harte beterschap Daniël!)

Dat het een heel speciale dag was, was heel goed voelbaar. Het was een wonder dat de oudere zus van Ria erbij aanwezig kon zijn. Zij kampt al jaren met ernstige gezondheidsklachten en is heel erg aan huis gebonden. Dat wonder geldt ook de schoonzus van Han, die kort daarvoor nog een hoofdoperatie had ondergaan en die tot eind maart helemaal niet mocht vliegen. Dat zij alle drie aanwezig konden zijn bij de plechtigheid en het daverende feest in de avonduren gaf een enorm gevoel van saamhorigheid, waar beiden heel erg dankbaar voor zijn.

Nadat het huwelijk was voltrokken klonk er een enorme knal om iedereen in de wijde omtrek te laten horen dat 'de echt' gesloten was. De avond tevoren hadden de knallen er ook voor gezorgd dat al het oude opgeruimd was en plaats had gemaakt voor het nieuwe begin. Het feest was echte een knalvuur. De bankdirecteuren hadden enorm goed in het gehoor liggende muziek met allemaal lekker bekende nummers en er was vrijwel niemand, die zijn voeten stil kon houden.

De bankdirecteuren bleken helemaal niet zo stijfjes te zijn als hun collega's, die overdag op onze zuur verdiende centjes passen...

Kortom Han en Ria kijken terug op een zeer geslaagde dag, waar ze nog lang op kunnen teren. Het was heel druk en heel veel werk, temeer daar de tap met eigen mensen werd beheerd, maar ze hadden het niet willen missen.

Namens alle Wildenborchers wensen wij Han en Ria een heel gelukkige toekomst en kleinzoon Nicolas zei het zo mooi in zijn helder voorgedragen gedicht, daar sluiten wij ons heel erg graag bij aan. Een gedeelte van dat gedicht had de volgende woorden:

Liefde is elkaar vertrouwen
Samen een leven opbouwen
Houden van is meer dan een gevoel
Het is namelijk een heleboel

Houden van is voor elkaar zorgen
Niet allen vandaag
Maar ook morgen.

De geheimzinnige dames bij de voordeur van de Wildenborch

Minzaam kijken ze op de bezoeker neer: de twee sfinxen bij onze voordeur. Ze zien je al van verre komen en zullen zich afvragen wie je bent, waar je vandaan komt en wat je komt doen. Het zijn onze trouwe wachters, onze beschermers. Maar bovenal sieren ze de toegang tot ons huis.

Al vele jaren hebben de 'dames' aangegeven een verhevener positie te wensen. Een positie die meer past bij hun status. We hebben dit zelfs al eens aangekondigd in de Wildenborcher, maar het kwam er maar niet van. Twijfel was daar de oorzaak van. Twijfel over hoe de verhoogde ligplaatsen uitgevoerd moesten worden. In Bentheimer zandsteen? Ruwe steen? En hoe hoog dan wel? Moest je de dames in de ogen kunnen zien of moesten ze zelfs op ons neerkijken? Allemaal vragen.... Tótdat we een beeld zagen staan op een opgemetselde sokkel. Dát was het...! Een eenvoudig onderstel, waartegen onze beelden in volle glorie konden afsteken.

Zo geschiedde: in de afgelopen weken zijn de geroutineerde metselaars van bouwbedrijf Kappert aan de slag gegaan, met de ervaring van het metselen aan onze oude moestuinmuur nog in de vingers. Met oude kloostermoppen en creatief metselwerk hebben onze sfinxen de ligplaats gekregen, waar zij en wij zo naar verlangden.

Over niet al te lange tijd zullen ze nog een uitstapje maken naar de steenhouwer, die hun uiterlijk zal verfraaien. Schoongemaakt en gerestaureerd komen ze dan weer terug op hun plek, om zó de aanblik en de uitstraling van de Wildenborch een speciaal karakter te geven.

Jennine Staring

Een kijkje achter de schermen

.....bij het melkveebedrijf 't Overbeek van Erik Ebbink.

Op 9 april 2013 was ik te gast bij Erik, die op zijn bedrijf van de nieuwste technieken gebruik maakt. Het is een lust om hem enthousiast te horen vertellen van alle mogelijkheden van o.a. de melkrobot, die hij nu meer dan een jaar aan het werk heeft om zijn koeien te melken.

De melkrobot melkt de koe, terwijl deze van de voor haar afgestelde hoeveelheid krachtvoer geniet. Onderwijl houdt het computersysteem Saturnus bij hoeveel melk de koe geeft, uit

welk kwartier van het uier en hoelang de melktijd duurt met voor en na behandelen. Erik voert ook diverse gegevens in in de computer, zodat de robot precies de voor elke koe juiste handelingen kan uitvoeren. Soms staan de spenen te dicht bij elkaar om de koe automatisch aan te kunnen koppelen, dan zijn er 2 mogelijkheden: tussenmelktijd verlengen, zodat de druk op het uier groter wordt en de spenen verder uit elkaar komen te staan, of ingeven in het programma, dat de koe handmatig moet worden aangesloten. In dat geval krijgt Erik van laten we zeggen Barbara via de computer een bericht op zijn mobiele telefoon dat ze op de melkplaats staat en dat hij in actie moet komen om haar aan te sluiten. Het is natuurlijk handig om Barbara in dat geval niet midden in de nacht naar de robot te laten gaan, want dat is niet bepaald goed voor de nachtrust. Nee, Barbara wordt dan netjes overdag geprogrammeerd bijvoorbeeld tussen 8.00 en 22.00 uur, als ze tenminste op 2 maal melken in de 24 uur staat. Als Barbara zich dan wel midden in de nacht zou willen laten melken -eigenwijs als ze is- dan gaat het hek niet open en kan ze onverrichter zake weer naar haar vriendinnen terug om nog een tukkie te doen.

Barbara is trouwens de eerste koe in de stal van Erik die de 100.000 liter melkproductie haalde, dus zij verdient het terecht dat zij in dit stukje met name wordt genoemd. Het hangt een beetje van de koe af, maar ook van de drukte voor de robot, hoe vaak de koeien zich melden om gemolken te worden. Als er heel veel koeien, -zoals nu ongeveer 55- gemolken worden, is het gemiddelde ongeveer 2,7 melkbeurten per koe. In een stillere tijd, als er veel koeien droog staan en er bijvoorbeeld maar 47 zijn, dan zijn er koeien die zich wel 4 maal per dag bij de robot melden. Het gemiddelde ligt dan op 3,1 melkbeurt. Dat betekent wel dat Erik weer moet gaan sleutelen aan de krachtvoergift: Wel gemolken worden en geen voer als beloning, dat is natuurlijk geen goede zaak. Koe Nancy zou het dan zomaar na een poosje voor gezien kunnen houden: Voor wat hoort wat per slot van rekening, baas!

De dames hebben wel aan de robot moeten wennen, dat geldt zeker voor de vaarzen, die de eerste keer gekalfd hebben. Het is dat ze daar krachtvoer krijgen tijdens het melken, anders zouden ze zich helemaal niet zo makkelijk laten verleiden.

Laten we Barbara weer eens bij de horens vatten: stel dat Barbara over ca 1½ maand is uitgerekend, dan moet zij zo ongeveer worden droog gezet.

Erik stelt dan het aantal melkbeurten en de krachtvoergift naar beneden bij, zodat de melkproductie vermindert en het droogzetten makkelijker wordt. Als dat gelukt is, gaat Barbara naar de ruimte op stal, die gereserveerd is voor de droge koeien, in afwachting van de geboorte van haar kalf.

Een tijdje geleden liet Erik zijn koeien nog met gesekst sperma insemineren, omdat hij van een bepaalde koe een vaarskalfje wilde. Inmiddels maakt hij daar geen gebruik meer van, omdat het aantal stier- en vaarskalfjes ongeveer gelijk is en hij voldoende keus heeft aan vrouwelijk materiaal.

Je kunt het trouwens zo gek niet verzinnen, of de computer kan het bijhouden. Om even een beeld te geven:

- hoeveel liter melk de koe geeft per kwartier (van het uier) gemeten,
 - de tijd dat de koe in de robot staat,
 - het percentage van de tijd dat de robot aan het werk is.
- of de melk een afwijkende samenstelling zou kunnen hebben, te meten aan de snelheid waarmee het melken gebeurt. In al die gevallen komt de computer direct met een overzicht van die koeien waar extra aandacht aan gegeven moet worden. Om de besmettingsdruk van colibacteriën zo laag mogelijk te houden, geeft Erik zijn koeien ook nu in het winterseizoen de mogelijkheid om naar buiten te gaan. Daardoor werkt de in de transponder, die de koeien om hun poot hebben, ingebouwde tochtigheids-detectering niet. Dat systeem werkt op koeien die doordat ze tochtig zijn meer bewegen dan andere. Maar in de wei bewegen ze sowieso meer dan op stal, dus dat snufje gaat hier niet op.

Om kort te gaan: als melkveehouder heb je tegenwoordig meer nodig dan het melkkrukje en de melkbus met simpele zeef van vroeger. Niks meer koeien melken in de wei in het prille ochtendlicht en voor dag en dauw je bed uit. Heel romantisch, maar nu er zoveel nieuwe technieken ons het leven veraangenamen is het zonde als je er geen gebruik van maakt, al moet je de investering niet uitvlakken natuurlijk.

Nee zo romantisch als vroeger is het niet meer, de mobiele telefoon moet wel op het nachtkastje, voor als Barbara toch mocht bellen. Regelmatig op het beeldscherm van de computer turen bij welke koeien zich mogelijk wat probleempjes voordoen, zelf je ogen de kost geven, of er koeien tochtig zijn en ook vooral genieten van je bedrijf. Voor al het andere zware werk zijn de trekker en de verreiker een uitkomst. Het is niet zo dat de komst van de robot ervoor heeft gezorgd dat er nu een heleboel vrije tijd is, maar je hoeft niet meer tweemaal daags een hele tijd in de melkput te staan en niet helemaal onbelangrijk: de koeien geven nog meer melk ook.

Erik heel veel succes met je mooie bedrijf, wij kunnen er dagelijks van genieten en vinden het fijn om de koeien buiten te zien genieten.

Marianne Been

De Jeugd aan het woord

Marianne sprak met Björn Wisman in januari 2013. Hier volgt zijn boeiende en ronkende verhaal:

Ik ben Björn Wisman en ik ben 13 jaar. Ik zit in de 2^e klas van het Baudartius College in Zutphen en doe de Havo Atheneum opleiding. Wat ik later wil worden weet ik nog niet, er zijn veel te veel leuke dingen om te doen; eerst mijn school maar eens afmaken. Hoe onze familie eruit ziet weten jullie al van Femke, dus dat ga ik hier niet herhalen.

Naast mijn school heb ik het hartstikke druk met mountainbiken, duiken, motorcrossen en gamen op de computer. Voor paardrijden ben ik niet in de wieg gelegd, ik heb liever meerdere PK's tegelijk onder de kont, dan maar 1. In de winter ben ik meest bezig met mountainbiken. Daarvoor trainen we in Kranenburg onder leiding van Jan. Om goed te kunnen fietsen heb je een ijzersterke conditie nodig, dus laat Jan ons soms een hele tijd opdrukken of met je armen horizontaal staa.

Nou dat gaat je niet in de koude kleren zitten. Maar ook voor het crossen moet je een hartstikke goede spierbeheersing hebben, dus dat heb ik er wel voor over.

Mijn zus Femke heeft al één en ander verteld over het duiken, zij let altijd op de kleine dingen, de details, terwijl ik het graag in het groot zie. Ik zoek bijvoorbeeld graag een onder water doorgang naar één of andere grot, omdat het lekker spannend is waar je dan uitkomt. Eén keer kwam ik in een grot met echte druipstenen. Dat was op vakantie, want die heb je hier niet. Ik vind het ook spannend om naar de bodem te duiken om zee-egels, hele scholen vissen en koraal te zien. Op vakantie ben ik trouwens altijd heel druk in de weer met snorkelen, duiken, gaten graven, zandkastelen bouwen, mijn zussen voor een groot deel ondergraven enz. Ik heb dan ook altijd een heel bruine rug, maar mijn buik blijft wit!

Het aller- allermooiste vind ik motorcrossen! Daar kunnen ze me in de zomer 's nachts voor wakker maken! Ik ben begonnen toen ik 8 jaar was, met een heel klein 50cc motortje, een fel dingetje, waarmee ik de eerste keer gelijk op de grond lag, toen ik in de wei een poep gas gaf: Ik achterover en mijn motor was zelf een paar meter verder door de lucht gesprongen. Zo moest het dus niet! Inmiddels ben ik 5 jaar ouder en natuurlijk ook veel wijzer geworden! Ik ben lid van 4 clubs in de omgeving, omdat ik dan kan kiezen welke wedstrijden ik ga rijden, het gaat per slot van rekening om het parcours en dat verschilt van plaats tot plaats.

Ik doe aan clubwedstrijden en uitwisselingswedstrijden mee en heb inmiddels al zo'n 35 bekens gewonnen, die heel mooi allemaal in een kast in de kamer staan te pronken. Er komt wel een heleboel kijken bij het motorcrossen. Na 40 uur crossen moeten de lagers van de krukas wel vervangen worden en na 3 keer vervangen moet er soms weleens in een nieuwe krukas in.

Ik ben reuze trots op mijn vader Ben Wisman, die telkens maar weer in de weer is om mijn motor technisch in prima conditie te houden, zodat ik lekker door kan rijden! Mijn vader heeft zelf vroeger ook gecrost en soms springt hij ook nu nog wel eens op de crossmotor. Hij heeft nog steeds een betere rondetijd op zijn naam staan dan ik, dus moet ik nog eventjes heel hard trainen, want ik wil hem natuurlijk wel verslaan!

Daarvoor heb je op wedstrijden een transponder, die je rondetijd bijhoudt. Op de computer kan je dan via Mylaps alles over jezelf bijhouden. Op een keer had mijn vader tijdens de wedstrijd de motor gecontroleerd en het zadel eraf gehad. Dat zat daarna niet goed vast en onder het rijden verloor ik ineens mijn zadel. Nou is het zo dat je de meeste tijd op de voetsteunen staat, maar door alle kuilen, bulten en sporen in het parcours, kom je met je achterste wel op het zadel terecht, of waar dat dan behoort te zitten. Jullie begrijpen wel dat ik toen een behoorlijk blauwe kont had. Maar zonder zadel werd ik toch nog maar mooi tweedel! Ik ben toch wel een bikkel, al zeg ik het zelf.

In de buurt rijden ze hier als de maïs eraf is wel over het maïsland, maar daar is met een crossmotor niets aan, veel te vlak! Wat wel leuk is, is een enduro wedstrijd. Dat is een wedstrijd van 1 dag, over een geprepareerd parcours, met stukjes over de weg, stukjes over bouwland en stukken met hindernissen. Die rondes zijn wel 60 of 70 kilometer lang. Een paar keer heb ik zo'n parcours mogen rijden en dat was helemaal te gek! Vooral als de nationale en internationale crossers daar gereden hebben, is het parcours nog veel mooier: de geulen zijn dan zo diep geworden, dat je met je voetsteunen over de grond schuurt, waardoor je knieën op hun beurt weer tegen de tank aan bonken: resultaat: blauwe knieën
Het is wel duidelijk: crossen is niet voor watjes!

Groet Björn.

Kraanvogels

Op één van de eerste mooie lentedagen, 5 maart 2013, kwamen meerdere vluchten van Kraanvogels over de Wildenborch. Ze trokken de aandacht door hun trompetterend geluid daardoor wist je dat het geen ganzen waren. Een verrekijker was zo gepakt en daarmee kwamen twee groepen goed in zicht. De eerste groep bestond uit zo'n 100 vogels bij elkaar en bij de tweede groep konden er 40 geteld worden. 's Avonds, in het schemerdonker werden ze nogmaals gehoord en gezien, ze vlogen in een prachtige V-vorm in oostelijke richting. De rug is grijs, de kop roodachtig. Ze hebben een lange nek die bij het vliegen recht vooruit steekt en lange poten die ze bij het vliegen recht achteruit houden.

De trekroute van de Kraanvogels is over de Achterhoek. Ze komen uit Afrika, waar ze overwinteren en gaan naar hun broedplaatsen, de moerasgebieden in het hoge noorden van Europa. De route is Antwerpen - Deventer - Bremen. Ze overnachten in een moerasgebied. In onze omgeving gebeurt dat langs de IJssel bij Brummen of in natuurgebied Zwillbrock tussen Groenlo en Vreden (D).

In oktober gaan ze weer terug volgens dezelfde route, meestal is dat in een periode van mooi zacht najaarsweer. Die periode wordt wel 'Kranenzomer' genoemd.

Vroeger was in de omgeving van de Wildenborch, richting 't Medler veel moeras, de vogels overnachtten toen ook hier in de omgeving. De Mosselseweg wordt op een oude landkaart van omstreeks 1850 'Kranengoorsdijk' genoemd. In het verkoopboek van kasteel De Wildenborch (1907) staan drie boerderijen genoemd: Erve 'Oost Kranengoor', erve 'Midden Kranengoor' en erve 'West Kranengoor'. Allemaal aan de Kranengoorsdijk. Het buurtschap Kranenburg zal vast ook afgeleid zijn van de vogels. En wat te denken van de school De Kraanvogel?

informatie van Bertus Wiltink en Hendrik Jan Meulenbrugge.

Hallo allemaal,

Ik ben Daphne Lindenschot, ik ben 13 jaar en ik woon met mijn vader en moeder, zus en 2 broers aan de Nijlandweg in Vorden.

Ik ben helemaal gek van paardrijden en ben er reuze trots op dat ik een paar weken geleden in de L1 dressuur kampioen van Gelderland bij de pony's

ben geworden. Er stond ook al een mooie foto van mij in Contact, maar ik wil jullie graag wat meer over mezelf vertellen en over Cicero, waarmee ik de proeven gereden heb. Ik heb Cicero nu een jaar en hij is een 5 jarige ruin met een heel mooie dressuur afstamming (Tolando x Variant x Uniform) Tolando is een Crack C en dat zegt genoeg in het dressuur wereldje. Hij is geen pony, maar een beetje te klein gebleven KWPN-er, dus is hij eigenlijk gewoon een paard. Cicero hebben we gevonden in de buurt van Rotterdam, waar hij op een manege stond tussen de kassen. Hij had een heel kleine uitloop, mocht maar zelden naar buiten en had het meisje, dat toen op hem reed een paar keer van zijn rug af geknikkerd. Zij zag hem toen niet meer zitten en dat was mijn kans!

Toen hij hier kwam, wist hij niet hoe hij het had! Hij kon heel ver van zich afkijken en dat deed hij in het begin dan ook: toen hij de eerste week in de wei stond, keek hij eerst alleen maar om zich heen. Het duurde lang voordat hij zich in de wei helemaal uitleefde door lekker te galopperen en te bokken. Toen hij een beetje gewend was, ben ik hem telkens een kwartiertje gaan longeren. Daarna ben ik maar eens op zijn rug gekropen: dat vond hij nog steeds niet zo leuk en hij probeerde mij ook eraf te krijgen. Hij was eigenlijk heel erg verbaasd dat dat niet lukte: ik bleef netjes zitten en op het laatst dacht hij kennelijk: " nou dan moet het maar; het is hier per slot van rekening veel leuker dan bij mijn vorige baas, dus moet ik er ook maar wat voor over hebben". Ik rijd al van af mijn 7^e jaar: eerst op een Shetlander Paddington, een kleine dikkerd . Daarna kwam Eke, een New Forest pony, die altijd hengstig was en waarmee dus eigenlijk niet te rijden viel. In die tijd hadden we van de ponyclub ook ponykampen in IJzerlo, waar we dressuur- , spring-, en crossles kregen. We gingen natuurlijk ook veel buitenritten maken en ik heb het daar altijd heerlijk naar mijn zin gehad.

Het echte werk begon pas goed toen Cicero mijn maatje werd. Ik ben in 1 jaar tijd met veel trainen toch maar mooi kampioen geworden.

Cicero had een poosje geleden plotseling moeite met de linkerbuiging; als het hem een beetje teveel wordt gaat hij nog steeds steigeren en bokken, maar met een beetje geduld krijgen mijn instructrice en ik hem er wel doorheen. In ieder geval raak ik niet onder de indruk van dat bokken, dus heeft hij daar weinig lol van. Mijn instructrice is de enige die ook op Cicero mag rijden, verder niemand! Ook mijn beste schoolvriendinnen niet, ook al vragen ze dat weleens. Nee, dat zou echt niet kunnen: Cicero en ik zijn 2 handen op 1 buik!

Ik rijd nu bij de Rijvereniging in Brummen en om te trainen gaan we ook vaak naar de binnenbak van André Jurriens. Ik ben heel blij dat Cicero zo'n echt een natuur talent is. Bij alle wedstrijden rijden we wel winstpunten! Van daar ook dat het zo snel gegaan is. Ik ga nu starten in de L2 dressuur en ben benieuwd of ik opnieuw zoveel winstpunten bij elkaar kan rijden. Mijn idool is Adelinde Cornelissen en mijn doel is om Cicero in ieder geval naar de Z dressuur te rijden. Misschien dat ik hem dan wel weer verkoop om met een nieuw paard verder te gaan, maar dat weet ik nog niet. Op dit moment moet ik daar niet aan denken, dan word ik helemaal verdrietig. Ik zit in de brugklas van het Staringcollege in Lochem en ga TL Havo doen. Ik wil later dierenarts worden, dus alle boeren hier in de omgeving opgelet: het wordt nog druk met veeartsen, omdat Femke Wisman ook die ambitie heeft, las ik in de Wildenborcher.

Groetjes van Daphne en een trotse hinnik van Cicero.

Wildenborchs water

In de Wildenborcher van maart j.l. schreven we over het ijzerhoudende water in de Wildenborch. Gerda Rossel verzamelde nog meer informatie en stuurde deze foto:

Een foto van Janna "van de Bakker" met haar vader bij de *Komme*, waar ze water haalden voor de was. Het water bij hen thuis (Wildenborchseweg 29) was, zoals op zo veel plaatsen in de buurt, ongeschikt om mee te wassen omdat het veel ijzer bevatte, wat roestvlekken opleverde in het wasgoed. Op de hoger gelegen plekken, zoals de kampen (oorspronkelijk stuifzandkopjes uit de IJstijd) tussen *Nijland* (Nijlandweg 2) en *Overbeek* (Wildenborchseweg 32) en tussen Arfman en *Boschhof* (W'borchseweg 21 en 18) was het water beter, evenals het (kwel)water in de *Komme*. Behalve in de *Komme* haalde men het water voor de was daarom ook wel bij Arfman, Nijhof (*Overbeek*) of Regelink (*Nijland*).

Informatie: Jan Lindenschot.

Foto vriendelijk ter beschikking gesteld door Gerrit Bijenhof, wiens grootvader (Gerrit Jan Bruins, alias "de Bakker") en moeder (Janna Bijenhof-Bruins) te zien zijn op deze foto.

Van Scheepsjongen tot Adelborst

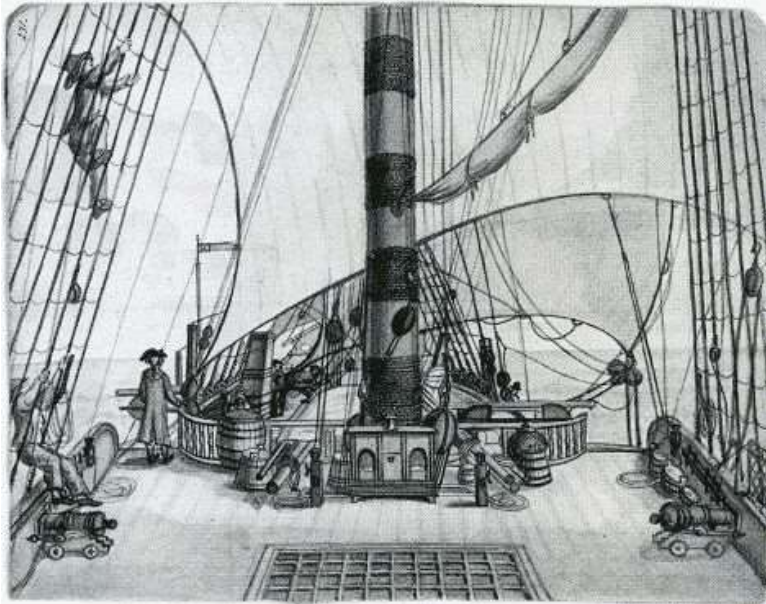
deel 4 van de serie: "De Scheepsjongen uit de Achterhoek".

In de vorige aflevering konden jullie lezen hoe op het Instituut in Amsterdam door regelmaat, hard werken en studeren, orde, tucht, soberheid, netheid en het leven met en naast elkaar Bernardus en Quirijn langzaam werden gevormd tot toekomstige zee-officieren die in de toekomst een grote verantwoording moesten kunnen gaan dragen. De opleiding en studies liepen ten einde en eindelijk kwam het moment in zicht waar ze zo naar verlangd hadden. De eerste reis!

Door veelvuldig schepen van de Admiraliteit en de VOC te gaan bezoeken hadden ze al aardig inzicht gekregen hoe het er aan boord toging. Er heerste in elk geval gezag. Dat was hun in de afgelopen tijd dan ook goed bijgebracht. Nadat alle examens met uitstekend gevolg waren afgelegd waren ze rijp voor hun toekomst. Samen met nog twee andere vrienden van de opleiding gingen ze proberen, met hulp van het door hen zo vaak verguisde instituut, een plaats te krijgen als beginnend adelborst op een van de schepen van de Amsterdamse Admiraliteit, zoals vroeger de Koninklijke Marine heette. Dat lukte goed mede door een helpende hand van Bernardus' oomlief en de opleiding die ze gevolgd hadden. Ze kregen het voor elkaar dat ze hun eerste reis met hun vieren op één schip konden maken. Dat was erg fijn want dat was vertrouwd in die ruwe wereld op een oorlogsschip. Ze werden geplaatst op het Admiraliteitsschip "Huys in 't Haarlemmermeer". Alle schepen hebben een naam zoals jullie weten, nu, in deze tijd hebben ze ook allemaal naast de naam ook nog een uniek nummer. Kan je zo kijken via de satelliet waar ze rondvaren of uithangen. Kijk maar eens op www.marinetraffic.com en je bent uren zoet. Zoek bijv. de Aegir, Hermod, Thialf en de Balder. Natuurlijk staan smokkelschepen, piraten en zo nog meer ongeregeld spul daar niet op. Die hebben niet zo'n apparaat aan boord dat ze aan de satelliet hangt. Verbinding maken, dat ging in de tijd van Bernardus en Quirijn wel even anders: Met kanonschoten, hele grote vlaggen, scheepsroepers (wettelijk nog steeds verplicht aan boord en de bijnaam Grote Smoel hebbend). En vlak langs varen, een bootje te water laten en naar de ander roeien en vertellen wat de bedoeling is. etc. Mooie tijden. Tussen het einde van de opleiding en het eerste vertrek met 'Het Huys' lag een redelijk lange tijd wat voor Bernardus de mogelijk gaf naar Gendringen af te reizen en daar de familie en in het bijzonder zijn moeder te gaan groeten voordat hij zijn eerste zeereis begon.

'Het Huys' was met nog twee andere schepen als een flottielje samengevoegd en gedrieën gingen ze de piraterij voor de Maroccaanse Kust bij de Straat van Gibraltar bestrijden. Daar gingen heel veel Nederlandse schepen doorheen van de zgn. Levantvaart en dat was dus een uitgelezen plek voor zeeroverij. Op een dag was het dan zover. Ze hadden uniformen aangemeten gekregen en verdere uitrusting in ontvangst genomen. Alles was in een zeemanskist gepakt dus konden ze aan boord. Eerst aanmonsteren bij de Waterschout in de Schreierstoren (die heet zo omdat er veel geschreid werd bij het afscheid nemen, hij staat er nog steeds). Dat aanmonsteren hield eigenlijk in dat je in dienst kwam op het schip waarvoor je aanmonsterde. Er werd opgeschreven hoeveel je ging verdienen en dat je onder de Scheepstucht stond. Dat werd allemaal voorgelezen waarna er getekend werd. Met de chaloupe werden ze samen met nog andere officieren naar 'het Huys' geroeid.

Dat lag ten anker op het IJ. Een drukte van belang rond het schip omdat het klaargemaakt werd voor de reis en voor eventuele oorlogshandelingen. Al het scheepsvolk moest aan boord komen en zijn plaats weten. Totaal wel een 200 man. Proviand en drinkwater in vaten moest geladen worden. De bewapening moest opgesteld en gebruiksklaar gemaakt worden.

En zo voorts. Eenmaal aan boord werd hun verteld waar hun hutje was en welke wacht ze gingen lopen. En weer waren ze erg blij dat ze Achter de Grote Mast terecht kwamen. Geen van de onderofficieren of manschappen was bij de admiraliteit in vaste dienst! Iedereen had een zeer wisselend inkomen, dat voor het grootste deel gevormd werd door de opbrengst van buitgemaakte schepen. Een matroos bij de zeemacht ontving per kalendermaand tien à elf gulden. Aan aangemonsterde

matrozen werd behalve huisvesting tevens voeding verstrekt. Matrozen werden gekort wegens de aan hen verstrekte uniformkleding en plunje. Evenals dat bij onderofficieren en matrozen in het algemeen het geval was, waren er ook marineofficieren die, afhankelijk van de rang die zij bekleedden, geen traktement oftewel salaris/gage van de admiraliteit ontvingen als zij aan de wal waren. Weliswaar waren voor officieren 'de verteringen aan de ruim voorziene kajuitstafel ... altijd vrij', dat neemt niet weg dat een maandtraktement van 30 gulden voor een luitenant en 60 gulden voor een commandeur bij plaatsing op een schip, niet indrukwekkend hoog was.

De officieren aan boord van een Admiraliteitsschip verbleven in betrekkelijke luxe in de kajuit en de daarboven gelegen hutten op het achterschip. Het geheel van de dekken op het achterschip (Achter de Grote Mast) heet de kampanje. Men at daar van met linnen lakens gedekte tafels en dronk goede wijn terwijl hun maaltijden werden geserveerd. Dit in tegenstelling tot de gewone matrozen, die Voor de Mast en onderdeks in groepen van zeven man uit één houten bak moesten eten. Het schip stond onder bevel van de kapitein of schipper. Onder de kapitein/schipper kwamen tal van officieren en onderofficieren, zoals de opper- en onderstuurman, de konstabel (verantwoordelijk voor al het geschut en de wapens), de opper- en onderbarbier, de hoogbootsman, de provoost (verantwoordelijk voor tucht en discipline) en anderen waaronder de adelborsten (eigenlijk betekent dat 'jongens van gegoede huize' die na een vooropleiding het tot schipper of commandant of nog hoger konden brengen). Achter de mast leefden dus de 'hoge heren' zoals de opperstuurman, de onderstuurman, de predikant, de chirurgijn, adelborsten, de konstabel, de provoost en de gasten die aan boord waren en natuurlijk de kapitein. Het leven achter de mast was in vergelijking met dat van voor de mast ontzettend luxe. Deze officieren woonden in kleine, doch comfortabele hutten. De hutten waren voorzien van onder andere een tafel met stoelen, een bed, een kast en soms zelfs een bank.

Voor de Mast was het leven compleet anders. Hier verbleven onder andere de zeelieden en de soldaten. Zij leefden op het zogenaamde overloopdek (het dek dat van voor tot achter door het schip liep), tussen plunjekisten en hangmatten, kanonnen en voorraden. Door het lage plafond moesten zij zich voorover gebogen over het dek verplaatsen. Waar de officieren nog op matrassen konden slapen moesten deze lieden het zich zo comfortabel mogelijk zien te maken op een strozak met een haren deken of in een hangmat. Op een admiraliteitsschip was dit dek doorgaans 30 meter lang en 13 meter breed. Dringen geblazen dus. Verse lucht kwam binnen door de geschutspoorten maar als het schip erg slingerde moesten die dicht anders kwam er water binnenboord. Uiteindelijk was 'het Huys' gereed om te vertrekken. Er werd nog gewacht tot er een gunstige wind stond en toen werd, met handkracht, het anker gelicht en geborgen. Tijdens dit lichten werden de matrozen de masten en het wand, ingejaagd om de zeilen te zetten. Dit werd luidkeels vanaf de kampanje door de opperstuurman begeleid en al schreeuwend door de onderofficieren aan het scheepsvolk in het want en op de ra's doorgegeven. Zwaar en gevaarlijk werk en om dat werk te verlichten werd er vaak bij gezongen. En dat zijn dan die liedjes die al die shantykorren tegenwoordig deinend in een gestreepte outfit en een petje op staan te zingen. 'Het Huys in 't Haarlemmermeer' kwam langzaam onder zeil, de zeilen klapperden en bolden zich in de wind, het want kraakte en het schip begon en beetje te hellen en begon vaart te maken terwijl de eerste stuurcommando's aan de roergangers werden doorgegeven. Een groot moment voor Bernardus. Iedereen leek een beetje opgelucht dat het moment van vertrek eindelijk daar was. De opperstuurman, bij wie Bernardus en Quirijn waren ingedeeld sprak ineens de vaderlijke woorden "En jongens, durven jullie het wel aan??" Die opmerking gaf vertrouwen in die ogenschijnlijke harde wereld aan boord.

Ze waren per twee adelborsten ingedeeld bij een wacht. Twee bij de opperstuurman en twee bij de onderstuurman. Zo konden ze het zetten van de zeilen, de commando's en ook het navigeren, je weg op zee bepalen, in de praktijk leren en ervaring opdoen. De andere twee schepen volgden en zonder elkaar uit het oog te verliezen gingen ze richting den Helder naar de rede van Texel. Daar zou nog even geankerd worden om de laatste spullen aan boord te nemen en op een gunstige wind te wachten en daarna de Noordzee op. De admiraliteit had bepaald dat ze ruim om het noorden van Schotland heen moesten varen en daarna pas naar het zuiden omdat Nederland en Engeland weer eens een beetje ruzie hadden. Eenmaal in de ruimte van de Atlantische Oceaan konden ze dan richting het zuiden en Gibraltar om hun taak op te nemen, de Nederlandse Levantvloot beschermen tegen de piraten uit Marocco in de Straat van Gibraltar.

Landrot

Zwitserse Raclette

We zien weer uit naar de jaarlijkse barbecue in de kapel, gezellig samen met de hele buurt. Je eet daarbij voornamelijk vlees. Als je daar niet van houdt, wat dan? Kun je iets met kaas?

Het nationale gerecht van Zwitserland is raclette. Kaas is het hoofdingrediënt. Claudine Meulenbrugge, geboren en getogen in Zwitserland, vertelt: Raclette komt van het Franse woord 'râcler' wat schaven of schrapen betekent. Het is een 'Alpengerecht', ontstaan in het kanton Wallis waar de boeren met hun vee in de zomermaanden naar de hoger gelegen Alpen trokken. De voedselvoorraad die meegenomen werd moest lang houdbaar blijven. Verse melk was er elke dag. Meel, om brood te bakken, kon mee. Voor de warme maaltijd gingen aardappelen, kaas en groenten in het zuur mee. De aardappelen werden gekookt, de kaas werd verwarmd in open vuur en de uitjes en augurken, enz. werden erbij gegeten. Zo had je een volwaardige maaltijd. Bij de mensen thuis en in de restaurants is raclette een gezelligheidsmaaltijd aan tafel geworden. Er bestaat een speciaal raclette apparaat waarbij de zacht geworden kaas afgeschraapt moet worden, maar steeds vaker wordt een gourmetstel gebruikt en voorgesneden stukjes kaas. De bakjes met kaas worden onder de warmplaat gezet, met de bovenwarmte smelt de kaas. Omdat er weinig voorbereiding nodig is worden gemakkelijk gasten uitgenodigd. Je bent samen bezig, het gaat om de gezelligheid

Benodigheden:

- kleine aardappelen zo groot als krielaardappel, of grotere in stukjes snijden.
- raclettekaas (= kaas die geen draden trekt) 200 gr. per persoon
- augurken, uitjes in het zuur.
- als extra's: champignons, tomaatjes, pruimen, ananas, pompoen, courgette.
- gourmetstel, warmhoudplaatje (of beklede schaal)
- thee en /of witte wijn.

Bereiding / op tafel zetten:

- De (in de schil) gekookte aardappelen in de schaal doen of op de warmhoudplaat zetten.
- De raclettekaas kan gesneden gekocht worden, vierkante stukjes, circa $\frac{1}{2}$ cm dik.
- De bijgerechten in schaaljes. Niet teveel extra's, het moet 'gewoon' blijven.
- Het gourmetstel midden op tafel, ieder heeft een eigen bakje om kaas in te doen.
- Drinken: thee of witte wijn.

Let op: Geen grote glazen koud drinken erbij drinken (bier of frisdrank). De verwarmde kaas krimpt daardoor in je maag tot harde stukjes die heel langzaam verteren en daar krijg je last van.

En nog dit: Er zijn bakjes voor raclette op de barbecue te koop (in de kaaswinkel). Bij het kopen van $\frac{1}{4}$ raclettekaas (\pm 3kg) bij de Lochemse kaaswinkel krijg je een raclette apparaat voor één avond te leen.

Geniet van de maaltijd en vooral van de gezelligheid met je tafelgenoten!

Oorlog om Het Gat

De Wildenborch is een overwegend vredelievende gemeenschap. Vooral als je kijkt naar alle toestanden waarmee wij omringd worden op deze aardkloot. Vroeger was dat hier wel anders onder de leiding van de "Heeren" van Wisch! Keren de oude tijden weer terug? Het leek er dit voorjaar waarachtig wel op tijdens het, ten tijde van dit schrijven, nog steeds zeer prille voorjaar.

Wat wil het geval? Tijdens de momenten dat ik even niks te doen heb kijk ik via de Geraniums voor het achterraam naar Het Gat. Even kijken of er reigers landen om de jonge kikkerpopulatie te komen verorberen. Kikkers liggen lekker in de slik op de bodem te wachten op het voorjaarszonnetje en komen dan langzaam tot leven. Nu ligt er op de bodem van Het Gat echt nog steeds geen modder waar die kikkers in kunnen wegkruipen. Geen reiger te zien! Dus ook geen kikkers. Dat komt dit jaar helemaal goed

als er een paar kikkers toevallig langskomen en het oevertje aan de Noordkant, waar dus het ochtendzonnetje op schijnt, uitkiezen om daar voor jonge kikkertjes te gaan zorgen. Hopelijk zo veel dat de reiger ook weer terugkomt. Toen Het Gat vorig jaar bijna klaar was streken er al snel een koppeltje Nijlganzen neer. Ik schrok. Prachtige vogels, maar ze hebben een slecht karakter. Ze dulden niks en niemand in de buurt en jagen alles tot in wijde omgeving weg. Ze horen hier dus duidelijk niet thuis in deze vredelievende omgeving. Terug naar de Nijl met die vogels. In no-time vorig jaar waren er al heel vroeg veel jonge Nijlgansjes. En je raadt het al, die stonden met hun allen dit jaar als eerste op de stoep bij Het Gat. Zo van 'dat is van ons'.

Daar kwamen 2 zwanen gracieus aangevlogen en landden als volleerde piloten van een Boeing 747 op het water. Een geweldige herrie brak los. Zo van "Hoe durven jullie wel", wegwezen. De zwanen hebben daar iets op: Zetten hun vleugels in de vechtstand, komen langzaam dichterbij en dan maar blazen. Uiteindelijk lieten de zes (6) Nijlganzen het afweten. Zwanen blij, ze zwommen trots rond, echter. Nu streken er ook een paar koppeltjes Wilde Eenden neer en grote verassing, een koppeltje Nonnetjes. Die mooie zwart-witte eendjes die niet voor niets zo heten. Ook kwam er een paar paartjes meerkoeten op Het Gat af. En ook nog een stel gewone ganzen. Hoop herrie ook in de nacht. Iedereen eiste zijn plek op, onder de leiding van de beide zwanen. Toen stopte het eindelijk met regenen en begon het water in Het Gat duidelijk en snel te zakken. Dat vertrouwen zwanen niet, die willen een constant waterniveau om hun nest te bouwen. Die verdwenen dus helaas. Wat bleef: een koppeltje wilde eenden en twee koppels koeten. Nu zijn dat ook arrogante wippertjes maar niet zo erg als Nijlganzen. En zo af toe strijken er nu ook weer een stuk of zes gewone ganzen neer. Dat accordeert redelijk goed allemaal met elkaar maar het leed voor Het Gat was niet geleden. Ineens weer een hevig gekrakeel en ja hoor: Een koppeltje Nijlganzen. Waar de anderen gebleven waren? Geen idee. Zo af en toe gebeuren er hier in de buurt dingen waar we geen weet van hebben. Alles en iedereen in de aanval met de koeten voorop. Ping, ping, ping en dan zo hard mogelijk.

En door dat onophoudelijk geping hebben de Nijlganzen het nu wel voor gezien gehouden. Maar je weet maar nooit wat er gebeurt als de echte lente toeslaat. Want dat gebeurt dit jaar met een grote knal. Ineens is de vorst weg en Bammm, lente.

Toch nog een geheimpje: In de avondschemer lopen tegen de houtwal bij Het Gat (aan de Noordkant waar dus de hele dag de zon, als hij schijnt, schijnt) twee duidelijk verliefde reeën. Die lopen daar in alle rust te grazen en houden de knoppen van de struiken, elkaar en mij, in de gaten. Als die knoppen ver genoeg uitgelopen zijn gaat aanstaande-moeder ree in de pruttel daar om haar jong te werpen. Dat is nou ook weer zo'n groot wonder van de natuur. Als er jonge knoppen te eten zijn werp ik pas mijn kalf. Maar de lente komt. De hazen hollen rondjes, de fazanten zijn op hun mooist, je hoort de specht al weer een tijdje roffelen op zijn favoriete holle tak, de goudvink pikt de allerlaatste bramenzaadjes van vorig jaar uit de braamstruiken en ga zo maar door. Wat een rijkdom hier rond Het Gat en in de Wildenborch! Nu nog reigers, dan zijn er tenminste ook weer kikkers.

Als dan binnenkort de kaarten rond Het Gat door de rechthebbenden geschud zijn en al het jonge grut daar uiteindelijk vredig rondzwemt, dan zijn de avonden buiten ook weer adembenemend mooi. Het klokje van de Wildenborch in de verte, kikkergekwaak uit Het Gat en heel even later, heel in de verte, het klokje van het Medler. Pastorale rust!

Landrot

Staringavonden

De Staringavonden staan in het teken van A.C.W. Staring (1767 - 1840) en het landgoed waar hij woonde, kasteel De Wildenborch met zijn prachtige tuinen.

Staring was een zeer veelzijdig man, veel meer dan alleen dichter, daarom is besloten de komende jaren de Staringavonden een thema mee te geven. In 2013 is dat '**Staring als landman**'. Ook dit jaar wordt er medewerking verleend door de artiesten Irma ten Brinke en Eric van Grootel.

Data: Donderdag 25 juli en dinsdag 30 juli.

Aanvang 19.30 uur (zaal open 19.00 uur)

Locatie :Kapel, Kapelweg 1

Kosten :€ 8,50 inclusief koffie/ thee en koek; kinderen t/m 12 jaar betalen € 5,-

Kaarten :In voorverkoop bij VVV, Kerkstraat 1b, Vorden (vanaf maandag 8 juli). Bij de VVV gereserveerde kaarten blijven tot 19.15 uur aan de zaal beschikbaar, hierna kan er geen aanspraak meer op worden gemaakt.

's Avonds aan de zaal zijn kaarten te koop zolang de voorraad strekt.

Per avond zijn maximaal 90 plaatsen beschikbaar.

“Even voorstellen”

Kees en Lidy van Oers

Polsteeg 4.

Dag allemaal,

Graag willen wij ons voorstellen aan onze nieuwe “buurtgenoten” Wij zijn Kees en Lidy van Oers. Op 6 december zijn wij vanuit Ruurlo naar Barchem verhuisd, naar de Polsteeg 4. (voorheen het onderkomen van Pieter en Trudy van Helden). Het was een prachtige dag. Strak blauwe hemel, en een prachtig wit landschap. Het voelde als een geweldig ontvangst.

Dertig jaar geleden zijn wij samen in Almelo neergestreken. Onze roots liggen in Creil (NOP) en IJsselstein (Utr.). Onze zonen zijn beiden in Almelo geboren, en na vijf jaar zijn wij naar Ruurlo verhuisd. Hier hebben wij vijfentwintig jaar met heel veel plezier gewoond. Onze kinderen zijn in die tussentijd afgestudeerd en uitgevlogen. De oudste woont in Australië (is afgelopen maart genaturaliseerd) en de jongste woont in Arnhem. En toen kwam dit huis op ons pad. Het was liefde op het eerste gezicht. Wij voelen ons dan ook zeer bevoorrecht dat we hier zijn komen te wonen.

In onze vrije tijd zijn wij het liefst buiten. Wandelen met de hond, fietsen, hardlopen, of klungelen in de tuin. Fietsen is zelfs een hele grote hobby van ons. Wij hebben al verschillende vakanties op de fiets doorgebracht. Wij nemen dan onze bagage mee achterop, en trekken zo het hele land door. Maleisië hebben wij bijvoorbeeld van noord naar zuid gefietst. Wij slapen de ene nacht in een hotel, en een volgende nacht bij de lokale bevolking. Net wat er dan voorhanden is. Zo ervaar je het echte leven in het land, en kom je op plekjes waar de gemiddelde toerist niet komt.

Wij verheugen ons zeer op ons leven hier aan de Polsteeg. Gezien alle aardige mensen die wij al ontmoet hebben, moet dat helemaal goed komen.

Kinderpraat

Gr. 4. Oefenen met de dagen van de week. “Overgisteren was het dinsdag.”

Gr. 6. Juf, mag ik het snuffelapparaat gebruiken om de zoi onder mijn tafel op te ruimen? (kruimeldief)

Gr. 5. Een leerling laat een vieze vlek op haar witte broek zien. Reactie van een groepsgenoot:

“Ja, maar het is ook een erg aantastelijke broek.”

Postvak In

- **Naam:** Bas Reintjes
- **Geboortedatum/leeftijd:** 29 november 2005, dus 7 jaar.
- **Adres:** Mosselseweg 16, Vorden
- **Broertjes/zusjes:** één zusje Mirthe, 4 jaar.
- **School:** de Kraanvogel
- **Hobby's:** Tekenen, met tractors spelen en papa helpen.
- **Lievelingseten:** Patat, Pannenkoeken en IJs
- **Lievelingsdier:** Hond, zij heet Krista
- **Ik heb een hekel aan:** Wespen en muggen.
- **Wat wil je later worden? En Waarom?:** Boer, omdat ik dan met de tractor kan werken.
- **Dit wil ik nog kwijt:** Indy bedankt dat je mij hebt uitgekozen, ik vond het erg leuk.

Aan wie stuur je de e-mail door? Sander Langwerden

Bas, bedankt voor het meedoen aan Postvak In! Wij sturen de mail door.
Sander, houd je Postvak In goed in de gaten

Wildenborchse vrouwen in de bloemetjes gezet

Wat zal het toch leuk zijn als je eens thuis zou komen en dat je partner je bij binnenkomst een dikke pakkerd geeft en je dan een mooi boeket met bloemen zal overhandigen. Niet omdat het jullie trouwdag is of je verjaardag maar gewoon.... Zomaar!!!

Helaas heb ik niet zo'n man, ook al is het verder wel een lieverd. Maar ja een schaap is ook lief, wordt er wel eens gezegd en daarmee is het plekje op de tafel nog steeds niet voorzien van een fleurig bloemetje. Beste lezers jullie raden het al. De Wildenborchse Vrouwen Club moest weer eens hoognodig ingrijpen om de huizen in de Wildenborch met Pasen te voorzien van een mooi bloemstuk. Dus werden we uitgenodigd om dit keer niet op laatste donderdagavond van de maand te komen, maar op de woensdagavond ervoor. Ondanks dat het bij de vorige bijeenkomst, bij de glasblazerij, al was genoemd en dat er nog een mailtje is rond gegaan, was de opkomst niet zo groot als de andere keren. Het enthousiasme daarentegen was er niet minder om.

Onder leiding van Gerda van de Elzenhof uit 't Medler en haar compagnon Thea Groot Nuelend (ja die van de zeepkettingen) gingen we een mooi bloemstuk op oase maken. Met buxus, klimop en ander groen uit eigen tuin -of iemand anders zijn tuin, ssssstt- en dat aangevuld met materiaal en bloemen die Gerda bij zich had, gaan we van start.

Eerst de zijkanten van de oase bekleden met de boomschorsstukken, daarna de oase voorzien van buxus en klimop. Dat is de basis en die moet goed zijn, ja het is wat dat betreft net een huwelijk. Vervolgens voegen we rozen toe, steken we aan de kopse kanten de zuidenwindlelies erin. De anjers mogen er ook bij en dan is het de bedoeling dat je in de halve eierschaal een klein gaatje maakt en daar de ranonkel doorsteekt en die ook in de oase plaatst. En hoewel iedereen nagenoeg dezelfde materialen tot haar beschikking heeft ziet elk bloemstuk er anders uit. Nogmaals, het is net een huwelijk.

Na een verfrissend drankje als slot keren de Wildenborchse vrouwen weer huiswaarts. Thuis angekommen geeft een ieder zijn eigen lieverd een dikke pakkerd geeft het bloemstuk en zegt..... Gewoon zomaar!!!

Lipjes getuit, lucht eruit...

Het is vroeg in de avond en de vrouwen uit de Wildenborch verzamelen zich bij de kapel om te vertrekken richting Laren. Ikzelf kom wat later i.v.m. paardrijles van de kinderen, dus rij samen met mijn beste vriend TomTom naar de Zutphenseweg 56b in Laren.

Daar is gevestigd kunst- en sierglasblazerij Martorell. Ik open de deur en zie een grote opkomst van de Wildenborchse vrouwen zitten, temidden van een aantal vitrines met daarin allerlei glaswerken. 'k Ben zelfs nog op tijd, want de koffie met gebak wordt uitgeserveerd. Als iedereen is voorzien stelt de glasblazer zichzelf voor als Mart Martorell. Hij zal deze avond uitleg geven over het glasblazen, gevolgd door een demonstratie glasblazen aan de blaaspijp en aan de brander.

Met het gebak nog maar net achter de kiezen, lonken de paaseitjes die op tafel staan naar ons. En onder het genot van een paar chocolade eitjes, horen wij het enthousiaste en humorvolle verhaal aan. Een filmpje uit vroegere tijden wordt geshowd en daarin in zie je die bekende bolle wangen van de glasblazer.

Na het verhaal is het de vraag of er een vrijwilliger is die een poging wil wagen om glas te blazen. Tineke van Apeldoorn is de uitgekozen persoon. Het is bij glasblazen zo doordat je lucht blaast in roodgloeiend, dik vloeibaar gemaakt, glas.

Het is daarbij de kunst dat als je de lipjes hebt getuit je langzaam lucht in de pijp blaast en ondertussen gelijkmatig de pijp ronddraait. Tuurlijk gaat het niet meteen goed, maar met hulp begon het toch op een bolletje te lijken en dat terwijl Mart daar jaren op heeft moeten oefenen. Ik zou zeggen in dienst nemen die Tineke. Na wat gokwerk zijn we er toch uit, het is een waterdruppelaar voor in je plantenbak. Decoratief en nuttig.

Na de demonstratie nog even snuffelen met de buurtjes en hier en daar wordt er ook wat gekocht. En ideeën zijn er ook vast en zeker opgedaan voor bv. verjaardagen, etc.

Het was weer een leuke avond en ik heb toevallig van horen zeggen dat Tineke op vakantie is geweest. Het heeft toch mooi geholpen die waterdruppelaar.

Groetjes, Liesbeth

Fietstocht Wildenborch

Op zondag 28 april gingen we om 13 00 uur van start, het was al erg druk bij de kapel. We fietsten richting Mossel, Kranenburg. Er was onderweg van alles te zien. De bossen begonnen al mooi te worden en we genoten vooral van de bloemen langs de kant van de weg zoals de pinksterbloemen en anemonen,

prachtig! Voor de stop kwamen we aan bij 'Ait Vedan', op deze plek stond vroeger een oude caravan van een man met oud ijzer en lompen. Ze noemden hem Ait Vedan, zo hoorde ik van Hennie Zweverink met wie we samen fietsten. We kregen hier koffie met krentenbrood en konden er heerlijk in de zon zitten en gezellig even bijkletsen met de vele bekenden die er waren. Toen weer op de fiets richting Schuttestraat, Rommelderdijk, langs een sloot daar was het helemaal geel van dotterbloemen, en weer terug naar de Wiersse. Het eindpunt was bij de Kapel waar de koffie voor ons klaar stond. Het was een prachtige tocht die Erik en Noam uitgezet hebben. Aan alle mensen die er aan meegewerkt hebben: Bedankt!

Gerda Mennink.

"Afscheid van de Polsteeg"

Wim en Angela van der Mijn woonden 27 jaar aan de Polsteeg, nr. 6. Het huis dicht aan de weg met een heerlijk grote tuin en een (kunst) koe tussen de bloemen. Natuur, rust en veel ruimte buiten, dat zullen beiden gaan missen. Lang geleden kwamen we elkaar op ander terrein tegen: Ik (J.W.) werkte in het Deventer Ziekenhuis en bezocht eind jaren '90 een symposium over de wet BIG, die ingevoerd zou worden. De dagvoorzitter was Prof. mr. W.B. van der Mijn, hij was voorzitter van de Raad van Bestuur van het ziekenhuis en was inhoudsdeskundige bij uitstek, werd zelfs "Vader van de BIG"

genoemd. Hij woonde in Barchem. Een aantal jaren later ontmoette ik hem op een tuinfeest aan de Polsteeg. Bij het voorstellen was het Wim en zijn echtgenote Angela. Bijzonder om zo te ontdekken dat je buurtgenoten bent. De Wildenborcher werd niet op dit adres bezorgd. Waarom niet, dat weten we geen van allen. We ontdekken het nu pas bij het aanstaande afscheid.

Op een koude middag, begin april, blikken we terug op de jaren aan de Polsteeg. Het was een grote overgang om vanuit een drukke woonomgeving naar de zandweg in Barchem te verhuizen. Beiden zijn geboren in Rotterdam, ze trouwden in 1956, kregen samen 5 kinderen en 8 kleinkinderen. Ze zijn vaak verhuisd, woonden een poosje in Limburg "waar van der Mijn werkte bij de Mijnen", gingen weer terug naar het midden van het land van waaruit Wim zijn werk in Den Haag gemakkelijk kon bereiken. Na zijn pensionering bleef hij actief in allerlei bestuurswerk, hij stopte daarmee op 75 jarige leeftijd. De jaren aan de Polsteeg waren heerlijk. Wim ging de eerste zeven jaar nog drie keer per week naar Den Haag voor zijn werk. Angela genoot van het werken in de tuin en van alles in de natuur, vooral van de vogels. Het was nooit eenzaam. De bevolking hier is sympathiek, de burens zijn betrouwbaar en ook in de winkels merk je vriendelijkheid. "Verder dan Lochem hoefden we niet". Toen er meer vrije tijd beschikbaar kwam werd een grote Camper aangeschaft. Daarnaast werden verre reizen gemaakt, "van Alaska tot Nieuw Guinea". Ze bezochten de Papoea's, verdiepten zich in hun omstandigheden en kregen liefde voor hen. Ze startten projecten op om de medische omstandigheden daar enigszins te verbeteren. Beiden hielden lezingen om geld in te zamelen, Angela deed dat ook in de Kapel voor de vrouwenvereniging van destijds.

"Onze leeftijd dwong ons om uit te kijken naar een andere woning". Het huis is gelukkig vrij snel verkocht, "want zolang dat niet zo is, blijf je er zorgen over maken". De nieuwe eigenaars wonen nu nog in hun huis in Frankrijk. Wij komen dicht bij de kinderen te wonen, de jongste kleinkinderen van 11 en 9 jaar verheugen zich erop om zomaar even bij "opa Wim en Nenek" (oma in het Indonesisch) langs te kunnen gaan. Onze woning aan de westkant van Apeldoorn is in Parkflat Arendsburght. Angela merkt op: "toch nog een vogel, een Arend....."

Joke Wiltink.

Schoonmaakrooster Kapel

Juli	2 keer:	Alma v.d. Schoot – Ineke Braakman – Frieda te Lindert
Augustus	2 keer:	Gerda Mennink – Henny Zweverink
September	2 keer:	Dinie Staring – Henriëtte Otten – Ria Grubben

Het is de bedoeling dat vóór de tweede zondag van de maand wordt schoongemaakt vanwege de kerkdienst. De tweede schoonmaak in overleg, in verband met verhuur. Janny Sligman doet de ramen en belt u als geheugensteuntje wanneer u aan de beurt bent. De lijst van werkzaamheden hangt in de werkkast.

Agenda 2013:

Oranjevereniging:	Wildenborchs feest vrijdagavond 14 juni zaterdag 15 juni
Kapelcommissie:	Staringavonden donderdag 25 juli dinsdag 30 juli

Verenigingen:

Schietvereniging :	elke dinsdag, van 20.15 uur tot 22.30 uur. seizoen 3 ^{de} dinsdag van augustus t/m laatste dinsdag in juni.
Koersbal:	1 ^{ste} en 3 ^{de} donderdag van de maand. vanaf 19.30 uur.
Volksdansgroep:	Elke donderdag, van 9.30 uur tot 11.00 uur. Gaaf ook in de zomerperiode door
Wildenborchse Vrouwenclub:	Laatste donderdag van de maand. van 20.00 uur tot omstreeks 22.00 uur. van oktober t/m april.
Klootschieten:	3 ^{de} zondag van iedere maand 10.00 uur verzamelen bij de Kapel.